

Valdemarsviks kommun
kommun@valdemarsvik.se

Anmälan av beslut om ändring av allmänna lokala ordningsföreskrifter för Valdemarsviks kommun

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen upphäver, med stöd av 3 kap. 13 § ordningslagen (1993:1617) 12 § första stycket, 12 § fjärde stycket, 13 §, 14 § första stycket, 15 § tredje stycket och 21 § i de allmänna lokala ordningsföreskrifterna för Valdemarsviks kommun beslutade av kommunfullmäktige den 17 december 2018, § 124.

Länsstyrelsen finner inte någon anledning att jämlikt 3 kap. 13 § andra stycket ordningslagen upphäva övriga ändringar i föreskrifterna.

Länsstyrelsen begär, med stöd av 2 § andra stycket förordningen (1993:1632) med bemyndigande för kommuner och länsstyrelser att meddela lokala föreskrifter enligt ordningslagen (1993:1617), att beslutet anslås på kommunens anslagstavla.

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 3 kap. 8 § ordningslagen (1993:1617) får regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, en kommun meddela de ytterligare föreskrifter för kommunen eller del av denna som behövs för att upprätthålla den allmänna ordningen på offentlig plats.

Enligt 3 kap. 12 § ordningslagen får lokala ordningsföreskrifter inte angå förhållanden som är reglerade i denna lag eller annan författning eller som enligt lagen eller annan författning kan regleras på något annat sätt. Föreskrifterna får inte lägga onödigt tvång på allmänheten eller annars göra obefogade inskränkningar i den enskildes frihet.

I 3 kap. 13 § första stycket ordningslagen anges att kommunens beslut att anta, ändra eller upphäva föreskrifter som avses i 1 kap. 2 § andra stycket eller i 8 eller 9 § eller 10 § första stycket andra meningen omedelbart ska anmälas till länsstyrelsen. Länsstyrelsen ska enligt andra stycket upphäva en föreskrift som strider mot ordningslagen. Länsstyrelsens beslut om upphävande ska fattas inom tre veckor från den dag kommunens beslut anmälts till länsstyrelsen. Om det behövs längre tid för prövningen, får tiden förlängas till högst två månader. Om tiden förlängs ska länsstyrelsen inom treveckorstiden besluta om tillfälligt upphävande för den tid som prövningen pågår.

Länsstyrelsens bedömning

Förtäring av alkohol, 12 § första stycket

Enligt Länsstyrelsens mening utgör skolgårdar, förskolegårdar och lekplatser inte offentlig plats enligt 1 kap. 2 § första stycket ordningslagen. Av 1 kap. 2 § andra stycket framgår att exempelvis anläggningar för lek kan jämföras med offentlig plats vid tillämpning av lokala

föreskrifter, under förutsättning att områdena är tillgängliga för allmänheten. Kommunen har dock inte angivit i 3 § i föreskrifterna att skol- och förskolegårdar eller lekplatser ska jämföras med offentlig plats, vilket är en förutsättning för att kommunen ska kunna föreskriva om ett förtäringförbud på dessa platser.

Vad gäller skol- och förskolegårdar finns det enligt Länsstyrelsens mening skäl att ifrågasätta om dessa är tillgängliga för allmänheten på ett sådant sätt att de kan jämföras med offentlig plats med stöd av 1 kap. 2 § andra stycket ordningslagen. Det saknas praxis kring detta och det går heller inte att finna någon vägledning i förarbetena till ordningslagen (prop. 1992/93:210) i detta avseende.

Kammarrätten i Göteborg hade i mål nr 3617-05, dom den 13 februari 2006, att ta ställning till huruvida kameraövervakning av en skolgård var tillståndspliktig enligt lagen (1998:150) om allmän kameraövervakning. Kammarrätten konstaterade bl.a. att det i Kameraövervakningsutredningen (SOU 2002:110), med hänvisning till förarbetena till lagen (1988:254) om förbud mot att i vissa fall inneha knivar och andra farliga föremål (se prop. 1989/90:129 s. 10 f), anförts att skolgårdar får anses utgöra platser dit allmänheten inte har tillträde. Vidare framhöll kammarrätten att en bedömning av om allmänheten har tillträde till en skolgård måste avgöras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet. Kammarrätten gjorde bedömningen att den skolgård som målet gällde skulle betraktas som en sådan plats dit allmänheten har tillträde, i vart fall efter skoltid. Domstolen tog bland annat fasta på att skolgården visserligen var omgärdad av staket, men att det saknades grindar eller andra anordningar med syfte att stänga skolgården, att det inte fanns några skyltar eller liknande med tillträdesförbud samt att barn lekte på skolgården även efter skoltid.

Länsstyrelsen anser att resonemanget i kammarrättens dom bör kunna ge viss vägledning när det gäller möjligheten för kommunen att jämföra skol- och förskolegårdar med offentlig plats med stöd av ordningslagen. Kommunen måste, enligt Länsstyrelsens mening, göra en bedömning utifrån förutsättningarna i det enskilda fallet. Det torde således inte vara möjligt att jämföra samtliga skol- och förskolegårdar med offentlig plats utan föregående utredning av förutsättningarna i det enskilda fallet.

Mot bakgrund av ovanstående upphäver Länsstyrelsen skrivelsen ”skolgårdar, förskolegårdar, lekplatser” i första stycket, 12 § i ordningsföreskrifterna. Länsstyrelsen framhåller även att kommunen bör ha i åtanke att ett förbud enbart ska föreskrivas på de platser där det verkligen behövs, att ett förbud ska vara motiverat ur ordningssynpunkt samt att det inte får lägga onödigt tvång på allmänheten. En plats som i ordningsföreskrifterna jämföras med offentlig plats bör anges med namn och/eller markeras på karta i bilaga till föreskrifterna. Skälet till detta är att det ska vara enkelt för allmänheten att avgöra vilka platser som omfattas av ett förbud eller liknande och hur platsen avgränsas rent geografiskt.

Förtäring av alkohol, 12 § fjärde stycket

I förarbetena till ordningslagen, prop. 1992/93:210 s. 144, anges att förbud mot förtäring av alkohol på offentlig plats inte bör meddelas annat än för sådana särskilt angivna platser i en kommun där det finns starka skäl för det. Ett förbud mot förtäring av alkoholdrycker bör sålunda inte omfatta samtliga offentliga platser inom en kommun, utan endast de platser där ett sådant förbud är särskilt motiverat från ordningssynpunkt, t.ex. området kring ett torg eller någon annan offentlig plats som är livligt trafikerad.

Föreskriften i 12 § fjärde stycket är tillämplig på angivna platser för ställplats för husbil. Länsstyrelsen konstaterar att de angivna platserna inte framgår av föreskriften. Av kommentaren till ordningslagen framgår att det är viktigt att precisera tillämpningsområdet,

t.ex. angivande av platsen ordentligt eller hänvisning till kartor. En föreskrift måste ha ett sådant innehåll och vara utformad med sådan exakthet att det är möjligt att tillämpa föreskriften och övervaka efterlevnaden av den.

I förarbetena till ordningslagen, prop. 1992/93:210 s. 142, betonas att alltför långtgående föreskrifter som saknar stöd i allmänhetens rättsmedvetande lätt leder till att respekten för bestämmelserna undergrävs. På motsvarande sätt torde det finnas en risk för att respekten för bestämmelserna undergrävs om innehållet är otydligt. Det är enligt Länsstyrelsens mening en grundläggande förutsättning att ordningsföreskrifterna är så pass tydliga att allmänheten med lätthet kan avgöra vad som gäller.

Länsstyrelsen anser, med hänvisning till ovanstående uttalanden att bestämmelsens fjärde stycke blir för otydligt för allmänheten vad som gäller bl.a. med anledning av att det t.ex. inte finns några kartor som hänvisar till de angivna platserna. Det ska av föreskriften gå att utläsa var den gäller. Begreppet ”angivna platser” blir i detta sammanhang otydligt. 12 § fjärde stycket ska därför upphävas.

Rökförbud, 13 §

Ordningsföreskrifter får i enlighet med 3 kap. 12 § ordningslagen inte angå förhållanden som är reglerade i annan författning. Föreskrifterna får inte heller lägga onödigt tvång på allmänheten eller annars göra obefogade inskränkningar i den enskildes frihet.

I 13 § anges att rökning på kommunala lekplatser och övrig offentlig plats i direkt anslutning till kommunala lekplatser är förbjudet. I 6 kap. 2 § p. 9 i förslag till lag om tobak och liknande produkter (prop. 2017/18:156), som riksdagen beslutade om den 13 december 2018 och som träder i kraft den 1 juli 2019, anges att rökning är förbjuden på lekplatser och som allmänheten har tillträde till. Lagstiftningen har visserligen ännu inte trätt i kraft, men det kan inte anses påkallat av allmän ordning och säkerhet att påföra allmänheten ett mer långtgående tvång än det som redan är föreskrivet genom speciallagstiftningen. Ytterligare föreskrifter med stöd av ordningslagen kan enligt Länsstyrelsens mening inte anses befogade. Länsstyrelsen upphäver mot bakgrund därav bestämmelsen i 13 §.

Tillfällig och ambulerande försäljning, 14 § första stycket

I 14 § första stycket anges att tillfällig och ambulerande försäljning inte får ske på följande ställen. Av kommentaren till ordningslagen framgår att tillfällig försäljning regleras i lagen (1990:1183) om tillfällig försäljning. Lagen reglerar den tillfälliga försäljningen endast från näringsrättslig synpunkt. De ordningsintressen som kan göra sig gällande när tillfällig försäljning bedrivs på en offentlig plats beaktas således inte vid tillståndsprövning enligt den lagen. I ordningsföreskrifter bör den tillfälliga benämnas ”ambulerande försäljning” när den regleras från ordningssynpunkt för att inte någon sammanblandning ska ske med begreppet ”tillfällig försäljning” enligt den ovan nämnda lagen. Uttrycket ”ambulerande försäljning” omfattar all tillfällig handel dvs. även sådan tillfällig försäljning som avses i lagen om tillfällig försäljning. Den definitionen av begreppet medför vidare att all försäljning dvs. även sådan som bara är tillfällig och obetydlig, och som därför inte omfattas av tillståndskravet enligt ordningslagen, kan bli tillståndspliktig p.g.a. en lokal föreskrift. Enligt Länsstyrelsen bedömning blir föreskriften otydlig med tillägget tillfällig. 14 § första stycket ska därför upphävas.

Camping, 15 § tredje stycket

I 15 § tredje stycket anges att ställplats för husbil är endast tillåten på anvisade platser för ändamålet. Länsstyrelsen konstaterar, som under rubriken förtäring av alkohol, 12 § fjärde stycket, att de angivna platserna inte framgår av föreskriften. Av kommentaren till

ordningslagen framgår att det är viktigt att precisera tillämpningsområdet, t.ex. angivande av platsen ordentligt eller hänvisning till kartor. En föreskrift måste ha ett sådant innehåll och vara utformad med sådan exakthet att det är möjligt att tillämpa föreskriften och övervaka efterlevnaden av den. Det krävs därför att föreskriften talar om exakt vilka angivna platser som gäller.

Länsstyrelsen anser, med hänvisning till ovanstående uttalanden och resonemanget under rubriken förtäring av alkohol, 12 § fjärde stycket, att bestämmelsens tredje stycke blir för ottydligt för allmänheten vad som gäller bl.a. med anledning av att det t.ex. inte finns några kartor som hänvisar till de angivna platserna. Det ska av föreskriften gå att utläsa var den gäller. Begreppet ”angivna platser” blir i detta sammanhang ottydligt. 15 § tredje stycket ska därför upphävas.

Hundar, 21 §

Enligt förarbetena till ordningslagen, prop. 1992/93:210 s. 228, kan lokala föreskrifter om hundar avse kopplingstvång, upplöckningstvång och förbud mot att låta hundar vistas på vissa platser. Enligt lagen (1943:459 om tillsyn över hundar och katter ska hundar och katter hållas under sådan tillsyn att de inte orsakar skador eller avsevärda olägenheter. Av kommentaren till ordningslagen framgår att det utöver lagstiftningen kan införas lokala föreskrifter om hållande av hundar för att förhindra ordningsstörningar. Bestämmelser om förbud mot att hålla hund på offentliga platser bör endast meddelas när särskilt starka skäl talar för ett sådant förbud.

Denna föreskrift är, på samma sätt som tidigare föreskrifter, ottydlig eftersom det inte framgår vad som avses med ”direkt närområde” till offentlig badplats. För den som ska ta del av föreskriften blir det svårt att avgöra exakt vilken del av badplatsen eller området som inkluderas i direkt närområde och därmed omfattas av förbudet. Utanför det direkta närområdet till offentlig badplats är det tillåtet för hundar att uppehållas. Föreskriften skulle behöva förtydligas eller kompletteras med en karta där området märks ut. Länsstyrelsen upphäver därför föreskriften i 21 §.

Övriga föreskrifter

Länsstyrelsen finner inte skäl att upphäva övriga anmälda föreskrifter.

Övrigt

I 4 § i föreskrifterna anges att innan polismyndigheten fattar beslut om tillstånd enligt 7 §, 8 §, 10 § första stycket, 11 §, 13 § andra stycket och 19 § ska kommunen ges tillfälle att yttra sig. Länsstyrelsen konstaterar att 13 § endast innehåller ett stycke om rökförbud. 19 § innehåller bestämmelser om kopplingstvång för hundar. Det torde istället vara 14 § andra stycket och 22 § som åsyftas i 4 §.

Som bilaga till föreskrifterna finns kartor som är avsedda att illustrera att de kommunala badplatserna Sandgärdet och Ken omfattas av campingförbud (15 §). Hänvisning sker till de bilagda kartorna 6 och 7. Bilaga 6 visar dock till Ringarums tätort. Kartan är således missvisande och en hänvisning borde istället ske till bilaga 7 och 8.

I 18 § i föreskrifterna anges att hundens ägare, den som tagit emot en hund för underhåll eller nyttjande eller den som endast tillfälligt vårdar en hund är skyldig att följa bestämmelserna i 17 § och 18 §. 17 § innehåller dock bestämmelser om badförbud för hästar. Det torde istället vara 19, 20 och eventuellt 21 §§ som åsyftas i 18 §.

Länsstyrelsen noterar att det i 3 § andra stycket och 12 § tredje stycket har gjorts en ändring från punktstreckade till heldragna svarta linjer. För att kunna se områdena som avses krävs nu att kartorna är i färg. I 22 och 23 §§ har tillägg gjorts avseende bilaga 1, 2 och 3.

Av 2 § andra stycket förordningen (1993:1632) med bemyndigande för kommuner och länsstyrelser att meddela lokala föreskrifter enligt ordningslagen (1993:1617) framgår att länsstyrelsen ska begära att beslutet anslås på kommunens anslagstavla.

Kommunerna ska själva kungöra sina allmänna lokala ordningsföreskrifter i enlighet med 8 kap. 13 § kommunallagen (2017:725).

Hur man överklagar

Se bilaga (formulär 131, Förvaltningsrätten i Linköping)

Anne Rydell
Länsjurist

Malin Reinhold
Länsjurist

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Kopia till:
Pärmen ordningsföreskrifter

Du hittar information om hur länsstyrelsen behandlar personuppgifter på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.